

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Broj: SI 3 Iž 030738 18 Iž
Sarajevo, 16.10.2018. godine

IZVORNIK

Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u apelacionom upravnom vijeću sastavljenom od sudija, Vesne Trifunović, predsjednika vijeća, Dinke Bešlagić-Čovrk i Srete Crnjak, članova vijeća, odlučujući o žalbi političkog subjekta SDS-LISTA (SDS-NDP-NS-SRS), Banja Luka, ul. Nikole Tesle br. 16, izjavljenoj protiv odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj: 05-1-07-5-418/18 od 11.10.2018. godine, u pravnoj stvari novčane kazne, u nejavnoj sjednici održanoj dana 16.10.2018. godine, donio je

R J E Š E N J E

Žalba se djelimično uvažava, Odluka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine broj 05-1-07-5-418/18 od 11.10.2018. godine preinačava u pogledu visine novčane kazne na način da se političkom subjektu SDS-LISTA ((SDS-NDP-NS-SRS), umjesto iznosa od 4.000,00 KM izriče novčana kazna u iznosu od 2.000,00 KM (dvije hiljade konvertibilnih maraka).

U preostalom dijelu u kojem je utvrđena odgovornost političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-NDP-NS-SRS), ožalbena odluka ostaje neizmjenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Odlukom Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj i datum navedeni u uvodu, utvrđena je odgovornost političkog subjekta Srpska Demokratska stranka iz razloga što se Dragan Mektić kandidat političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-NDP-NS-SRS) za Parlamentarnu skupštinu BiH R Srpske, dana 01.10.2018. godine na centralnoj tribini Saveza za pobjedu u Gradišci, koristio jezikom koji bi nekoga mogao podstaći na nasilje ili širenje mržnje, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.3 stav (1) tačka 7 Izbornog zakona BiH pa je novčana kazna izrečena i to:

- navedenom političkom subjektu u iznosu od 4.000,00 KM za povredu iz stava 1 tačka a) i b), koje će snositi solidarno članice navedene koalicije Srpska demokratska stranka, Narodni demokratski pokret, Napredna srpska-NS i Srpska Raikalna stranka dr. Vojislav Šešelj

- Dragan Mektić u iznosu od 2.000,00 KM.

Politički subjekt SDS-LISTA (SDS-NDP-NS-SRS) je blagovremeno uložio žalbu na navedenu odluku zbog povrede pravila postupka, nepotpuno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

U žalbi, navodi da povredu pravila postupka vidi u činjenici da CIK u obrazloženju odluke citirane rečenice Mektić Dragana cijeni kao jezik raspirivanja mržnje ili podsticanje na nasilje ili širenje mržnje, odnosno kao jezik raspirivanja mržnje, te da predmetni govor prenosi jasan i neposredan rizik od podsticanja na mržnju, izazivanje straha i netoleranciju, što je čini nezakonitom. Naime, takvim postupanjem CIK BiH ograničava pravo na slobodu izražavanja koja je zaštićena odredbama člana 10 stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, što predstavlja jedan od osnovnih temelja demokratskog društva, naročito iz razloga što je u pitanju predizborna kampanja, pa je jasno da se radi o političkom kontekstu, tj. o političkom tipu izražavanja.

Osim toga, izjava koja je navedena u cjelosti, naročito sporni dio istovremeno sadrži lako dokazive činjenice, a ujedno predstavljaju i mišljenje (vrijednosni sud). Nije se analizirala izjava što predstavlja subjektivni osjećaj CIK-a o ocjeni koja je neutemeljena u činjenicama i bez ikakvog jasnog i argumentovanog obrazloženja.

U konkretnom slučaju, s obzirom da je u toku izborna kampanja, oštre riječi i kritike političara su nešto što se može očekivati i što se mora tolerisati jer sloboda političke rasprave je u središtu demokratskog društva koji preovlađuje kroz cijelu Konvenciju.

Pogrešno je primjenjena i odredba člana 19.9 stav 1 i stav 2 tačka j) Izbornog zakona BiH, jer je u konkretnom slučaju Nebojša Vukanović je kandidat političkog subjekta Srpska demokratska stranka (SDS-SRSRS-SRS) za Narodnu skupštinu Republike Srpske, a ne pristalica političkog subjekta, zbog čega je neosnovano kažnjavanje političkog subjekta Savez za pobjedu, a relevantna je samo odredba člana 19.9 stav 4. Navedenog zakona. Osim toga, kazna je previsoka jer nije povratnik u kršenju odredbi Izbornog zakona BiH kako je i konstatovano u obrazloženju osporene odluke, a zbog čega smatra da je kazna trebala i morala biti blaža.

Centralna izborna komisija BiH je u odgovoru na žalbu predložila da se žalba odbije kao neosnovana.

Žalba je djelimično osnovana.

Ispitujući pobijanu odluku u okviru žalbenih navoda vijeće Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine je zaključilo da je žalba djelimično osnovana.

Kako proizilazi iz stanja u spisu, Centralna izborna komisija BiH je na pravilan i zakonit način utvrdila odlučne činjenice koje opravdavaju u predmetnom slučaju primjenu odredbe člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona. Naime, CIK BiH je uvidom kompletan predmet i tonski zapis govora Mektić Dragana dana 01.10.2018. godine na centralnoj tribini Saveza za pobjedu u Gradišci “ potpuno i pravilno utvrdila da je kandidat političkog subjekta Srpske demokratske stranke, Dragan Mektić, koristio jezik koji bi nekog mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, čime je prekršio pravila ponašanja u izbornoj kampanji. Navedenom odredbom određeno je da kandidatima i pristalicama političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata, listi pripadnika nacionalnih manjina i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima i njihovim pristalicama, te zaposlenima ili na drugi način angažiranim u izbornoj administraciji nije dozvoljeno koristiti se jezikom koji bi nekog mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, ili objavljivati ili upotrebljavati slike, simbole, audio i video zapise, SMS poruke, internet komunikacije ili druge materijale koji mogu tako djelovati.

Tačno je da je sloboda misli i izražavanja osnovno ljudsko pravo zaštićeno članom 19. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, a također i članom 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Međutim, sloboda govora ne može biti neograničena i bezuslovna. Upravo suprotno od toga, stavom 2 člana 10 Evropske konvencije to pravo korištenja slobode iznošenja može biti ograničeno i sankcionisano kaznama propisanim zakonom. U konkretnom slučaju primjenjuje se Izborni zakon BiH kojim su jasno propisana pravila ponašanja u u izbornoj kampanji i kaznene odredbe u slučaju kršenja istih.

Naime, odredba člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH propisuje samo jezik koji bi nekoga mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje. Ne postoji zakonom utvrđena obaveza da se dokazuje postojanje posljedica, nego da ocijeni, prema načelu materijalne istine, načelu zakonitosti i načelu ocjene dokaza, da li je korištenje određenog jezika moglo navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje.

Odredbom člana 1.1 Izbornog zakona BiH, izborna kampanja podrazumjeva period u kojem politički subjekt na zakonom utvrđen način upoznaje birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za izbore. Ponašanje kandidata i pristalica političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima je propisano odredbom člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona. Pojedinci i političke stranke koje sudjeluju u izbornom postupku moraju poštivati pravila ponašanja.

Prema shvatanju apelacionog vijeća, suprotno od žalbenih navoda, činjenica da je u toku predizborne kampanje Mektić Dragan, kandidat političkog subjekta SDS-LISTA za Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine 01.10.2018. godine na centralnoj tribini Saveza za pobjedu u Gradišci dao spornu izjavu, dakle na predizbornom skupu, koristeći se netolerantnim i neprimjerenim načinom izražavanja navodeći porijeklo kandidata za predsjednika Republike Srpske Željke Cvijanović, kao osobe koja nije dostojna kandidata za tu funkciju, u kontekstu..“ da ustaški potomci ne dolaze na vlast u Republici Srpskoj... njen djed Pejo je bio jedan od najzloglasnijih deset ustaških satnika koji je ubijao i maskarirao srpski narod na području Broda i Posavine“. Analizirajući tekst u cjelini CIK BiH je pravilno cijenila da je korištenjem takvog jezika, Mektić Dragan mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje, odnosno da se predmetnim govorom na nedozvoljen način animira birače sa ciljem davanja podrške na izborima.

Zbog navedenog, ne mogu se prihvatiti navodi žalbe kojima se ukazuje na političku retoriku koja se koristi na skupovima političkih subjekata kao politički tip izražavanja, niti se može prihvatiti kao vrijednosni sud koji u biti predstavlja činjenicu lako dokazivu, jer i tačne činjenice na način i u vrijeme kada su iznesene mogu nekog navesti ili podstaći na širenje mržnje, imajući pri tome u vidu jasno definisana pravila ponašanja propisana Izbornim zakonom BiH.

Iz svega iznesenog može se sa sigurnošću utvrditi da je ožalbena odluka zasnovana na materijalnim propisima i da je u zakonito provedenom postupku dokazana odgovornost žalitelja.

Kada je u pitanju odmjeravanje novčane kazne, apelaciono vijeće nalazi da Centralna izborna komisija BiH nije pravilno cijenila težinu učinjenih povreda člana 7.3 stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH i stepen odgovornosti žalitelja. Naime, članom 19.9 stav (1) tačka j)istog zakona je propisano da će se za ovu povredu politički subjekt kazniti novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM. U konkretnom slučaju utvrđena kazna od

4.000,00 KM je određena u granicama propisanim zakonom, ali ista, prema ocjeni ovog vijeća, nije srazmjerna učinjenom prekršaju, naročito imajući u vidu težinu učinjene povrede i činjenicu da žalitelj nije povratnik u kršenju odredbi Izbornog zakona BiH. Uzimajući u obzir navedeno, ovo vijeće je preinačilo izrečenu kaznu na iznos od 2.000,00 KM, smatrajući da će se istom postići svrha kažnjavanja.

Iz svih navedenih razloga, apelaciono vijeće nalazi da je žalba djelimično osnovana, pa je istu primjenom odredbe člana 81. stav 1. u vezi sa odredbom člana 54. stav 2. Zakona o upravnim sporovima BiH (Službeni glasnik BiH broj 19/02-74/10), valjalo uvažiti i preinačiti ožalbeno rješenje Centralne izborne komisije BiH.

***PREDSJEDNIK VIJEĆA
S U D I J A
Vesna Trifunović***